מעשה רוקח על המשנה — ביצה

במסכת זו יש ה' פרקים והתחלת אותיות עולים נ"ח וסופי אותיות עולים תרס"ב. כל זה צריך טעם. וגם למה נקראת מסכת זו בשתי שמות - ביצה ויום טוב. וגם למה התחיל המסכתא בדין זה שאין מהצורך כל כך לשמחת י"ט כמו שארי דברים המבוארים במסכת, וכן כתבו רש"י ותוס' בהדיא לקמן דף ט' ע"ב. וגם למה סידר רבינו הקדוש מסכת זו אחר מסכת סוכה.

וליישב כל זה הנה כבר כתבתי כמה פעמים שבודאי כל דיני המשניות אינם יוצאין מפשטן. אבל יש בהן רמזים וסודות וכן הוא כאן.

והנה בספר טור ברקת בסימן תקי"ג מפרש דין זה על פי סוד על פי מאמר מרעיא מהימנא פרשת פנחס בדף רי"ו "כגונא דהאי דאמר דביצה אחית ואפילת ששים כרכים וכו' וכגוונא דנפל ההוא ניפול דאיהו בר נפלי נפילת ביצה דאיהו אתרוג שיעורא כביצה ובגינה אתמר ביום ההוא אקים את סוכת דויד הנופלת וכו'".

והנה מבואר מדברי המאמר כי ביצה הוא כינוי לסוכת דויד היינו השכינה, ועיין בספר טור ברקת מה שמפרש בדין זה ביצה שנולדה בי"ט בדרך סוד. ואני אומר שרבינו הקדוש דיבר כאן דרך רמז על פי המאמר הנ"ל. ותחלה אומר כשתחשוב אלו תיבות ביצה שנולדה ביום טוב תמצא כמנין ביצה שנפלה עם ה' אותיות. לרמז שעתה בגלות היא ביצה שנפלה, סוכת דוד הנופלת. ולכך קרי משיח בר נפלי, כמבואר במאמר הנ"ל. אבל לעתיד יהיה בסוד ביצה שנולדה ביום טוב, כאילו נולדה מחדש כמאמר הכתוב ה' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך הנדרש על מלך משיח שיבא במהרה בימינו. ולכך ב' תיבות ביצה שנולדה עם ב' כוללים עולה כמנין סכת דויד, כך נכתב שם בפסוק "ביום ההוא אקים את סכת דויד הנופלת".

ופלוגתת בית שמאי ובית הלל הוא המבואר בגמרא כמה פעמים פלוגתת ר' יוחנן אומר כל הנביאים לא נתנבאו כל הטובות אלא לימות המשיח שאז יתקיימו כל הטובות אבל לעה"ב עין לא ראתה ופליגא דשמואל דאמר אין בין עוה"ז לימות המשיח אלא שיעבוד מלכיות ובנין בית המקדש, כמו שכתבו התוס' שם. ובזה מבואר לשון המשנה "ביצה שנולדה ביום טוב", כלומר שיהיה תקומה לביצה שנפלה ויבא משיח צדקינו, "בית שמאי אומרים תאכל", כלומר שאז יאכלו כל הטובות שנתנבאו הנביאים, "ובית הלל אומרים לא תאכל" בו ביום, שכל הטובות קאי לעולם הבא.

ובזה יבוארו כל הדקדוקים הנ"ל דלכך התחלת האותיות נ"ח כמנין יבא הגואל. ולזה תמצא שג' פרקים ראשונים התחלת אותיות הם יבא. וב' פרקים אחרונים התחלת אותיות ה"מ כמנין הגואל. ולזה יש בו ה' פרקים כנגד ה' אותיות הגואל. ולכך התחיל המסכתא בדין זה וסידרה אחר מסכת סוכה להורות כונתו שביצה זו קאי על סכת דויד ואז יהיה יום טוב שלנו. ולכך נקראת המסכת בב'

שמות - ביצה ויום טוב. גם תיבת ביצה עולה כמנין מלך דוד עם ג' אותיות של דוד, שגם מלך משיח דוד שמו. ולכך נרמז תיבת "דוד" ב' פעמים בגימטריא ובאותיות.

וכמו שביצה היא סתום מכל הצדדים, כן מלך המשיח הוא סתום עתה בסוד קן צפור שלו, כמבואר בזוהר ובתיקונים כמה פעמים. ולזה סופי האותיות עולים בסתר - שעתה הוא בסתר, וכשיבא עת וזמן ביאתו במהרה בימינו אז יתקיים "ומלכם בראשם", לכך ראשי האותיות "יבא הגואל".

וגם כשתצרף ראשי האותיות עם סופי האותיות עולים תש"ך כמנין עשרה פעמים חסד, שכל הספירות הקדושים יהיה הכל בחסד. וגם כשתכתוב ביצה במילוי – בית יוד צדי הא, עם האותיות, עולה תקנ"ג כמנין משיח בן דויד יבא ויגאלנו. דוק ותשכח.

ואפשר דהא דקאמר בגמרא ביצה דמתילדא האידנא מאתמול גמרה – לשיטתינו ניחא מאוד, שביום שלפני ביאת משיח יבא אליהו הנביא לבשר כמאמר הכתוב "הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא לפני בא יום ה'", וכדאיתא בעירובין דף מ"ג ע"ב בשיטת אם יש תחומין למעלה מעשרה, והתם אסיקנא שאין משיח בא בשבת או בי"ט. ולפי הרמז שלי בכאן משמע שיכול לבא ביום טוב. ועיין בדברי הרמב"ם בפ"ד מהלכות נזירות ובכסף משנה שם ואין להאריך כאן.

סוד עירובין תבשילין היינו לערב חמשה חסדים בחמשה גבורות כדי להמתיק הגבורות ולכן תמצא תיבת תבשילין מרמז כל זה. ה' פעמים חסד עולים ש"ס, היינו אותיות שין. וחמשה גבורות המה ה' פעמים אלהים – עולים ת"ל. נשאר אותיות י"ב מן "תבשילין". אות י' היינו ה' חסדים וה' גבורות ואות ב' היינו ב' כוללים.

וידוע דימים טובים המה ימי דין דבכולם אית בהו דין; בפסח על התבואה, בעצרת על פירות, בראש השנה הוא דין גמור, בחג על המים. אבל שבת הוא חסד ורחמים. וזהו סוד המשנה "יום טוב שחל להיות בערב שבת לא יבשל מיום טוב לשבת", דאם כן יגביר הגבורות על החסדים אלא צריך לעשות מעי"ט עירוב תבשילין כדי לזכור שבת תחלה כמבואר בגמרא ובזה יומתקו הגבורות.

וזהו שאמרו חז"ל קיים אברהם אבינו אפילו עירוב תבשילין, כלומר אף על פי שהוא היה איש חסד גמור מכל מקום קיים עירובין תבשילין דצריך לאכללא שמאלא בימינא תמיד, וזה היה סוד העקידה כידוע.